

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi M. F.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w K. w sprawach o sygn.
III AUa 298/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w K.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 maja 2025 r.,

1. **stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym
w K. w sprawie o sygn. III AUa 298/22 nastąpiła przewlekłość
postępowania;**
2. **przyznaje M. F. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w K.
sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwa tysiące) złotych za
okres od 14 stycznia 2021 r. do 14 maja 2025 r.;**
3. **oddala skargę w pozostałym zakresie.**

Tomasz Demendecki

Tomasz Przesławski

Adam Redzik

UZASADNIENIE

M. F. (dalej: „skarżący”) pismem datowanym na 26 marca 2025 r. wniósł
skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w K., sygn. III
AUa 298/22, wnosząc o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w K. nastąpiła przewlekłość postępowania,
2. przyznanie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w K. sumy pieniężnej w wysokości 20 000 zł (lub innej zgodnej z uznaniem sądu).

Ponadto, skarżący wniósł o zwolnienie od obowiązku wniesienia opłaty za złożenie skargi, w związku z trudną sytuacją materialną.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że przez sponad 37 miesięcy nie zostały podjęte żadne czynności procesowe w sprawie.

Pismem z 3 kwietnia 2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w K. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania. W uzasadnieniu wskazano, że przyczyną nierozpoznania sprawy jest sytuacja kadrowa III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych i liczba spraw oczekujących.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga wniesiona w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725 ze zm., dalej także jako: „u.s.p.p.”) zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W świetle art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dokonując oceny uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która

wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Z powyższego wynika, że ustawodawca nie zdecydował się na określenie terminu, po upływie którego następuje przewlekłość postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wielomiesięczną bezczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności należy utożsamiać z przewlekłością sądu (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). Ocena przewlekłości postępowania ma jednak charakter indywidualny i uwzględnia okoliczności konkretnej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W toku postępowania o stwierdzenie przewlekłości postępowania sąd oceniający sprawę analizuje nie tylko okres zaniechania jej rozpoznania, lecz bierze pod uwagę wszystkie kryteria, o których stanowi art. 2 ust. 2 u.s.p.p.

Na potrzeby niniejszego postępowania dokonano analizy akt postępowania toczącego się w Sądzie Apelacyjnym w K. o sygn. III AUa 298/22 Postępowanie sądowe w ocenianej sprawie zainicjowane zostało 14 stycznia 2021 r. (data wydania zarządzenia o wpisie sprawy do repertorium U Sądu Okręgowego w K., k. 1).

Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w K. 11 lutego 2022 r. (data prezentaty, k. 79).

11 lutego 2022 r. przeprowadzono w systemie SLPS losowanie sędziego referenta (k. 81).

14 lutego 2022 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi organu rentowego (k. 82).

Pismem z 29 czerwca 2022 r. pełnomocnik skarżącego wniósł o dopuszczeniu i przeprowadzenie dowodu z opinii psychologicznej, którą załączył do pisma (k. 85).

Pismem z 15 lipca 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. zwrócił się z wnioskiem o wypożyczenie akt rentowych (k. 92). Akta zostały

wypożyczone na okres 3 miesięcy (k. 94). Akta sprawy zostały zwrócone 18 października 2022 r. (data prezentaty, k. 96).

Pismem z 5 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w K. zwrócił się z wnioskiem o wypożyczenie akt ZUS w raz z aktami zawierającymi dokumentację medyczną (k. 98). Akta zostały wypożyczone na okres 4 miesięcy (k. 99). Akta sprawy zostały zwrócone 28 kwietnia 2023 r. (data prezentaty, k. 100).

Pismem z 20 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w K. zwrócił się o udzielenie całej dokumentacji medycznej (orzeczniczej) z akt o sygnaturze III AUa 298/22 (k. 101). Akta zostały wypożyczone na okres 3 miesięcy (k. 102). Akta sprawy zostały zwrócone 14 lutego 2024 r. (data prezentaty, k. 103).

Zarządzeniem z 2 kwietnia 2025 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na 4 czerwca 2025 r. (k. 104).

Przedstawiony przebieg postępowania apelacyjnego daje podstawy do przypisania Sądowi Apelacyjnemu w K. nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy. Nie zmienia tego fakt, że akta sprawy, bądź ich część medyczna, wypożyczane były innym organom. Łącznie czas wypożyczenia faktycznie nie przekroczył 9 miesięcy. Sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 11 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny od tego czasu nie podejmował żadnych czynności, poza wyrażaniem zgody na wypożyczenie akt, które zmierzałyby do rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Najwyższy dostrzega, że w sprawie wyznaczony został termin rozprawy na 4 czerwca 2025 r. Nie zmienia to jednak tego, że w sprawie wystąpiła beczynność, która nie znajduje żadnego obiektywnego usprawiedliwienia.

W realiach niniejszej sprawy, odnosząc się do stanowiska wyrażonego przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w K., należy także zaznaczyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie, że okolicznością usprawiedliwiającą opóźnienie w rozpoznaniu sprawy nie jest duży wpływ spraw (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Podobnie trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20). Należy przy tym także zaznaczyć, że już w postanowieniu z dnia 21 marca 2006 r. Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że znaczny i stale rosnący wpływ spraw oraz

niewystarczająca obsada sędziów nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Strona nie może ponosić negatywnych konsekwencji związanych z organizacją wymiaru sprawiedliwości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 u.s.p.p. stwierdził, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w K. w sprawie o sygn. III AUa 298/22 nastąpiła przewlekłość postępowania.

Na podstawie art. 12 ust. 4 u.s.p.p. Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwotę 2000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika – od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Na poczet tej sumy zalicza się kwoty przyznane już skarżącemu tytułem sumy pieniężnej w tej samej sprawie. Sumy pieniężnej nie przyznaje się w razie uwzględnienia skargi wniesionej przez Skarb Państwa albo państwowe jednostki sektora finansów publicznych.

Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł za okres od 14 stycznia 2021 r. do 14 maja 2025 r. W ocenie Sądu Najwyższego przyznana kwota rekompensuje skarżącemu zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w K..

Wskazać należy, odnosząc się do wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych, że postępowanie zgodnie z art. 36 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (tekst jedn. Dz. U. 2024 poz. 959 ze zm.), w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych

pobiera się opłatę podstawową wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Regulacja ta stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 17 ust. 1 u.s.p.p. i tym samym wyłącza obowiązek uiszczania przez stronę opłaty sądowej od skargi (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 kwietnia 2023 r., I NSP 67/23; z 9 stycznia 2019 r., I NSP 16/18).

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Tomasz Demendecki

Tomasz Przesławski

Adam Redzik

MR

[r.g.]